

SAVARIA ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY

a 9. évfolyam számára

2025-2026. TANÉV

ORSZÁGOS DÖNTŐ

2026. április 24. 15.30 – 17.30

*Kedves Versenyző! Válaszait olvashatóan írja le!
Hiba esetén egyértelműen - egy áthúzással - javítson!*

A versenyző kódszáma:

Csak a megfelelően végrehajtott válaszadás fogadható el!

A feladatsorban szereplő források hivatkozásai az értékelési útmutatóban található!

Maximum: 100 pont

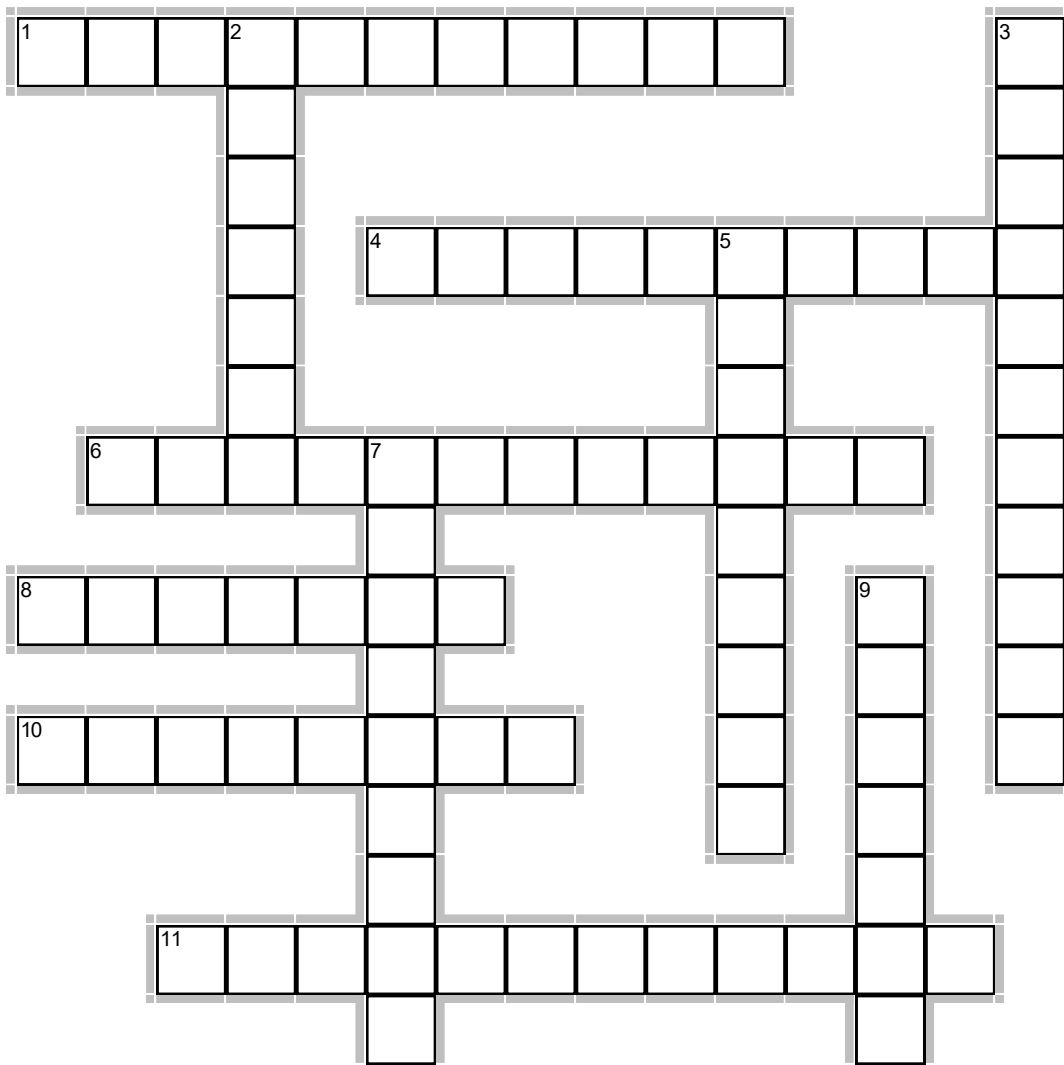
Elért pontszám:

1. feladat**Oldja meg a keresztrejtvényt!****11 pont/...****Vízszintes**

1. A középkorban a szerzetesek közös hálótermének elnevezése a kolostorokban.
4. Az itáliai festő (vezetéknév) a 15. század végén készítette el a reneszánsz kor egyik remekművét, témája a római szerelem istennőjének történetéhez kapcsolódik.
6. Ennek a választófejedelemségnek lett a központja Berlin.
8. Pálos szerzetes vezetékneve, akinek nevéhez kapcsolják az első bibliafordítást (a szakirodalom szerint ez az adat nem maradt fenn).
10. A királyi dinasztiát a 10. században alapították a Karoling-dinasztia kihalását követően.
11. Ő győzte le Maxentiust a Milvius hídi csatában a 4. század elején.

Függőleges

2. Az Omajjádok dinasztiájának alapítója.
3. Az ún. "kilépők" vagy "kivonulók" elnevezése a szakirodalom alapján, akik nem csatlakoztak a szunnitákhoz és a síitákhoz sem.
5. A 11. századi helyszín mellett a későbbi uralkodó megakadályozott egy rablást, amelyet megörökítettek a kakaslovnici templom freskóján is.
7. Egy perzsa királyról elnevezett ókori aranypénz.
9. Római császár, aki a 2. század végén került hatalomra. A latin eredetű név jelentése: 'komoly, szigorú'.

2. feladat

Írja be a táblázat megfelelő helyére az Aranybullához kapcsolódó részletek betűjeleit!

Minden betű csak 1 helyre írható be!

10 pont/...

A törvénykezés témája/célja	A szövegrészlet betűjele
A szerviensek személyének és birtokainak biztonságáról	
A szerviensek birtokainak öröklési rendjéről	
Az idegenek tisztségviseléséről	
A szerviensek mentessége az adózás és beszállásolás alól	
A birtokoknak külföldi személyek részére való adományozása ellen	
A szerviensek hadkötelezettségének szabályozása	
A megtorlás nélküli ellenállás lehetősége bizonyos feltételek esetén	
A székesfehérvári törvénynapról	
Megyéknek vagy országos tisztségeknek örökjogon való eladományozása ellen	
Az országos tisztségek halmozása ellen	

- a) Évente Szent István király ünnepén Fehérvárott tartozunk ünnepelni, hacsak sürgős dolog nem jön közbe, vagy betegség nem akadályoz meg ebben... és a szerviensek is valamennyien, akik akarnak, szabadon odagyűljenek.
- b) Azt is akarjuk, hogy sem mi, sem a mi utódaink valamely hatalmas kedvéért szervienseket soha el ne foghassanak, vagy azok birtokait fel ne dúlják, hacsak előbb meg nem idézték, és bírói úton el nem ítélték őket.
- c) Úgyszintén: semmiféle adót, sem „szabad dénárokat” nem fogunk szedetni a szerviensek birtokai után, sem az ő házaikba vagy falvaikba nem szállunk, hacsak nem hívnak bennünket.
- d) Ha valamely szerviens fiú nélkül hal meg, birtoka negyedrésztét leánya örökölje, a többiről úgy intézkedjék, ahogy akar. És ha váratlan halál folytán intézkedni nem tud, rokonai örököljék, akik hozzá közelebb állnak. És ha egyáltalán semmi nemzetsége sincs, a király fogja azokat birtokába venni.
- e) Ha pedig a király az országon kívül akar hadat vezetni, a szerviensek ne tartozzanak vele menni, csak az ő pénzén, és visszatérése után rajtuk hadbírságot ne szedjen. Ha azonban az ellenség részéről jön sereg az országba, mindnyájan egyetemlegesen menni tartozzanak. Úgyszintén, ha az országon kívül megyünk is haddal, mindazok, kik ispánságokat bírnak, vagy tőlünk pénzt kapnak, menni tartozzanak.
- f) Ha vendégek, tudniillik előkelő emberek jönnek az országba, az ország tanácsa nélkül [királyi tanács] méltóságra ne emeljék őket.
- g) Egész megyéket vagy bármiféle méltóságokat örök tulajdonul vagy birtokképpen nem adományozunk.
- h) Birtokokat nem szabad az országon kívüli (személyeknek) adományozni. Ha ilyeneket adományoztak vagy eladtak, meg kell engedni az ország lakóinak, hogy azokat visszaváltsák.
- i) Úgyszintén: e négy jobbágyon kívül – tudniillik a nádor, a bán és a király és királyné udvarbírái – senki se viselhesen két méltóságot.
- j) Azt is elrendeltük, hogy ha mi vagy a mi utódaink közül valaki valamely időben ezen rendelkezéseink ellen akarna cselekedni, ennek az oklevélnek erejénél fogva mind a püspököknek, mind a többi jobbágyoknak és országunk nemeseknek [a bárókat érti] együttesen és külön-külön, a jelenben és a jövőben mindörökké szabadságukban álljon, hogy a hűtlenség minden vétke nélkül nekünk és a mi utódainknak ellenállhassanak és ellentmondhassanak.

3. feladat

Töltse ki a táblázatot a megfelelő adatok beírásával! *A beírás sorrendje mindegy. A táblázat pontja soronként 2 vagy 0 pont!*

9 pont/...

a) **Melyik** csatahelyszínhez nincs szöveges leírás? **Nevezze meg** a települést!

A) „A sok helyet foglaló, nehéz, az akkortájt vívott klasszikus tengeri csatát akadályozó árbocokat rajta hagyták a hajókon, ezzel egyértelművé vált, hogy menekülni szándékszik.”

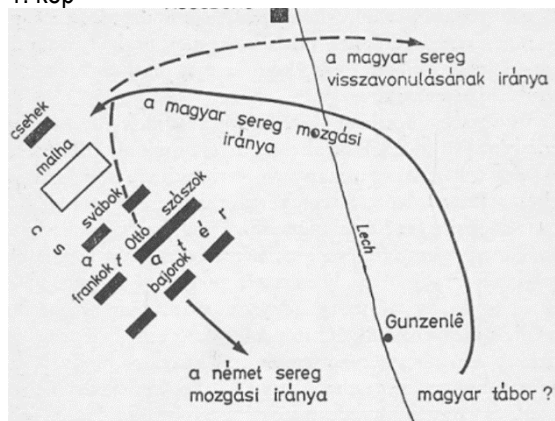
B) „A perzsák északkeleten helyezkedtek el, táborhelyük a Nagy-mocsaraknak nevezett vidék közelében települt.”

C) „Hajóhada, mely igen vegyes nemzetiségi összetételt képviselt, a következő hadrendbe szerveződött: bal szélén a föníciaiak, jobbról a ióniai görög hajók, a derékhadat a kis-ázsiaiak alkották.”

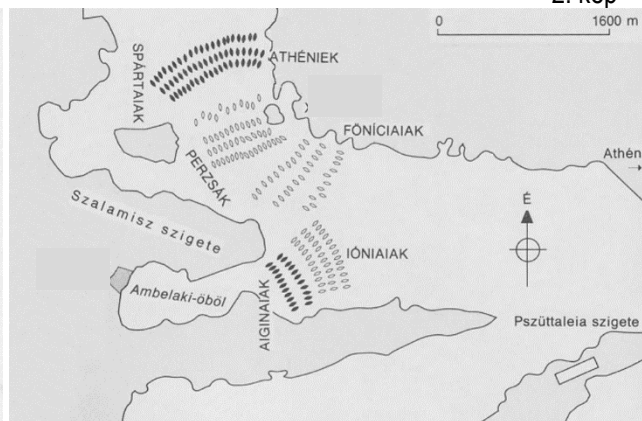
D) „Mindkét oldalon 2-3 ezer fős sereg harcolhatott, amely kizárólag nehézlovasságból állt.”

E) „A fent említett magyar egység sikeresen lerohanta az utolsó légiót, a málhát őrző cseheket, és az előtte álló két egység hadrendjét is megingatta.”

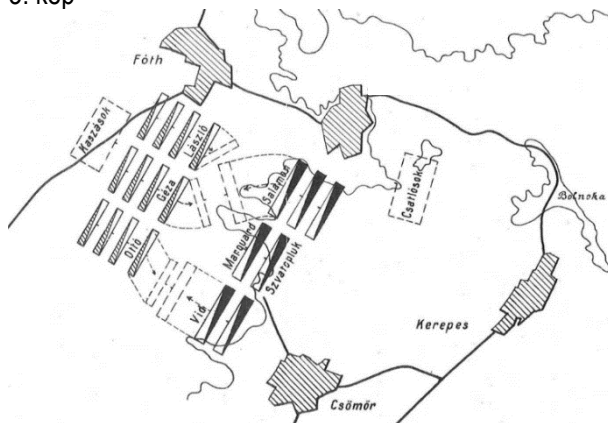
1. kép

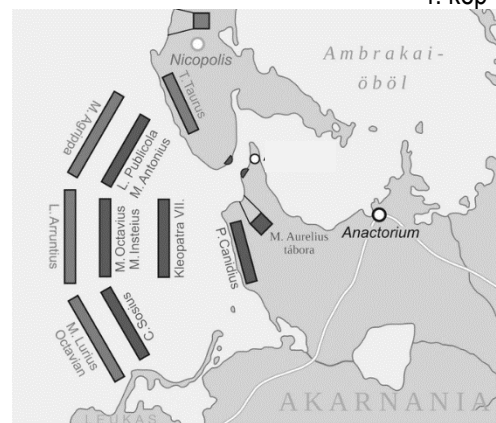
2. kép

3. kép

4. kép

	A helyszín megnevezése	A csata időpontja	A kép száma	A szöveg betűjele
b)				
c)				
d)				
e)				

4. feladat

Értelmezze a frank példa alapján a keresztény feudális monarchia kialakulásának, megszilárdulásának elemeit a táblázat szempontjai alapján! **Figyeljen a logikai kapcsolatokra! Válaszoljon betűjelekkel!** **10 pont/...**

- a) A feudális rend megszilárdulását elősegítő törvények alkotása
- b) Egyes törzsfők (pl. Merovingok) hatalma megnő a földbirtokok nagy részének birtoklásával
- c) 476 után megszűnt az egységes államhatalom
- d) Külső támadásokkal szembeni védekezés igénye
- e) A föld szerepe gazdasági erőforrásként kezd felértékelődni
- f) Új közigazgatás (grófságok) kiépítése
- g) A keresztény egyház feje és az uralkodó szövetséget köt
- h) A keresztény vallás felvétele
- i) A keresztény szokások követése megerősödik
- j) Megszilárdul az adománybirtokok rendszere, amely a politikai, gazdasági és katonai hatalom alapja lesz

	Feltétel	Ok	Következmény
Az állítások betűjele			

5. feladat

Karikázza be a helyes megoldás számát vagy az X jelet a szakirodalom videóihoz kapcsolódóan! **14 pont/...**

- a) **Ki** nem történész szakértőként vett részt a kötelező filmek feldolgozása során?
 - 1. Fodor István X M. Nagy Richárd 2. Koszta László
- b) **Ki** volt a 11. században Magyarországra menekült angol trónörökös, Edward herceg felesége?
 - 1. Margit X Ágota 2. Réka
- c) **Kinek** a népe telepedett le Szer környékén a 9. században?
 - 1. Álmos X Kond 2. Ond
- d) **Hány** gyermeket avatott szentté a katolikus egyház III. Malcolm és Margit házasságából?
 - 1. kettő X egy 2. nyolc
- e) **Ki** nyilvánította Margitot Skócia patrónájává, azaz védőszentjévé 1693-ban?
 - 1. XI. Ince X VIII. Sándor 2. XII. Ince
- f) **Melyik** évben halt meg Szvatopluk?
 - 1. 894 X 895 2. 896
- g) **Kiknek** a seregei csaptak össze Ménfőnél 1044-ben?
 - 1. III. Henrik és Péter X III. Henrik és Aba Sámuel 2. Aba Sámuel és Péter
- h) **Melyik** folyóval hozható kapcsolatba az Óperencián túl kifejezés?
 - 1. Duna X Lech 2. Enns
- i) **Milyen** szokatlan keverékanyagok jelenlétét állapították meg a feldebrői altemplom vakolatát vizsgálata?
 - 1. pl. növényi színezékek X pl. homok, virágporok 2. pl. túró, tej, tojásfehérje
- j) **Melyik** történetíró számolt be a nyereg alá rakott húsról a hunokhoz kapcsolódóan?
 - 1. Titus Livius X Cincius Alimentus 2. Ammianus Marcellinus
- k) **Ki** írta a Deliberatio című értekezést?
 - 1. Szent Gellért X Szent Asztrik 2. Szent Márton
- l) **Melyik** városhoz kapcsolják a latin eredetű imát? A magyarok nyilaitól szabadíts meg minket, Uram!
 - 1. Augsburg X Modena 2. Merseburg
- m) **Hány** centiméter hosszú volt a magyarok reflex íja?
 - 1. 120-110 cm X 100-90 cm 2. 80-70 cm
- n) **Melyik** városban halt meg Lél (Lehel) és Bulcsú vezér?
 - 1. Merseburg X Augsburg 2. Regensburg

6. feladat**Oldja meg** a feladatokat!**8 pont/...****Találja meg** a mondat szavait! **Írja le** a megoldást szavanként a pontozott vonalra!

- a)
- b)
- c)
- d)
- e)

A huszár (ló) lépési lehetősége: L alak bármely irányba.

U	Z	B	I	
A	A	L	É	
S	B	K	A	
A	Z	R	B	L
A	E	R	A	

Kezdje a „lovaglást” az A betűtől!

- f) **Kihez** kapcsolja a szakirodalom a fenti meghatározást?
- g) **Melyik** évben halt meg az f) feladatnál említett személy?
- h) **Hol** született az f) feladatnál említett személy?

7. feladat**Állapítsa meg** melyik állítás felel meg a mondatoknak! **Válaszoljon** betűjelekkel!**7 pont/...**

- A) Az állítás igaz, az indoklás igaz, közöttük fennáll az összefüggés.
 B) Az állítás igaz, az indoklás igaz, nem áll fenn az összefüggés.
 C) Az állítás igaz, az indoklás hamis, nem áll fenn az összefüggés.
 D) Az állítás hamis, az indoklás igaz, nem áll fenn az összefüggés.
 E) Az állítás hamis, az indoklás hamis, nem áll fenn az összefüggés.

- a) Augustus intézkedései megszilárdították a római köztársaságot, mert a katonaságra és az állami hivatalnokszerkezetre is támaszkodott.
- b) Kleiszthenész reformjai hozzájárultak az athéni demokrácia megerősödéséhez, mert bevezette a területi alapú hatalomgyakorlást.
- c) Az Omajjádok megszüntették a hódításokat, békés politikát folytattak, mert uralmuk alatt minden meghódított nép teljes politikai egyenlőséget kapott a muszlimokkal.
- d) A kereszties hadjáratok egyik hivatalos indoklása a Szentföld visszaszerzésének szándéka volt, mert az érett középkorban növekedett a mezőgazdasági termelés hatékonysága.
- e) I. Mátyás külpolitikájának egyik fő iránya a nyugati irányú terjeszkedés volt, mert a fekete sereg segítségével így készítette elő a Török Birodalom elleni támadásokat.
- f) A tatárjárás súlyos pusztítást okozott Magyarországon, mert a király a tatárjárás után megkezdte a kővárak építésének támogatását.
- g) A buddhizmus egyik központi célja a szenvedés megélése, mert a tanítások szerint a vágy okozza a szenvedést, és ennek megszüntetésével elérhető a megszabadulás.

8. feladat**Válaszoljon** a kérdésekre a kirakó alapján!**8 pont/...****1. kirakó**Kérdések az 1. kirakóhoz kapcsolódóan:a) **Kinek** a szobra/emlékműve látható?

.....

b) **Kinek** az alkotása (*teljes név*)?

.....

2. kirakóKérdések a 2. kirakóhoz kapcsolódóan:c) **Mi** a városállam jelképe?

.....

d) **Melyik** bibliai személyhez kapcsolható a jelkép a c) válasz alapján?

.....

3. kirakóKérdések a 3. kirakóhoz kapcsolódóan:e) **Melyik** városban látható az épület?

.....

f) **Kinek** a síremléke eredetileg az épület?

.....

Kérdések a 4. kirakóhoz kapcsolódóan:g) **Ki** festette a képet (*teljes név*)?

.....

h) **Hány** alak látható az eredeti képen?

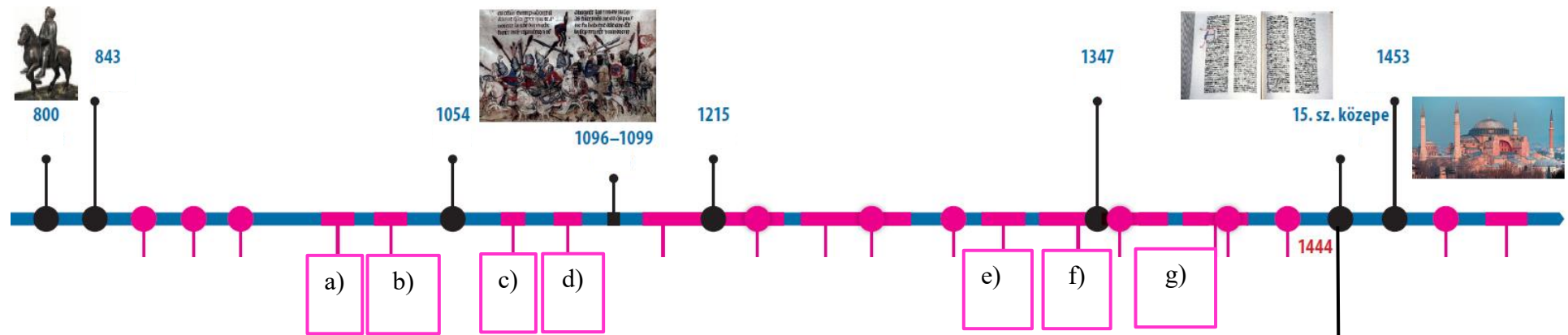
.....

4. kirakó

9. feladat

Rendelje a képeket évszámokkal a megfelelő helyre az atlas időszalagja alapján! *Néhány adat segít a tájékozódásban!*
Hibátlan soronként 1 pont jár. Írja válaszát a táblázatba!

8 pont/...

A megoldás betűjele	A kép betűjele	A fejedelem/király neve	Az uralkodás évszámai
a)			
b)			
c)			
d)			
e)			
f)			
g)			

h) Melyik művet kapcsolja ehhez az időszakhoz az időszalag alapján?

